

JULI 2021
DET CENTRALE HANDICAPRÅD

SAMFUNDSØKONOMISKE GEVINSTER VED FLERE PERSONER MED HANDICAP I BESKÆFTIGELSE

RAPPORT

COWI

JULI 2021
DET CENTRALE HANDICAPRÅD

SAMFUNDSØKONOMISKE GEVINSTER VED FLERE PERSONER MED HANDICAP I BESKÆFTIGELSE

RAPPORT

PROJEKTNR.

A219959

DOKUMENTNR.

2

VERSION

1

UDGIVELSESDATO

9. juli 2021

BESKRIVELSE

UDARBEJDET

JEE, PGM

KONTROLLERET

PGM

GODKENDT

JEE

INDHOLD

Sammenfatning	7
1 Indledning, baggrund og formål	9
2 Tilgang og metode	10
3 Resultater	15

BILAG

Bilag A	Litteratur
---------	------------

Sammenfatning

Der er store gevinster ved at få flere personer med handicap i arbejde

Der er indlysende gevinster ved, at personer med handicap kommer i arbejde. Det gælder for personer med handicap såvel som personer uden handicap, at man ved at være i arbejde bidrager til produktionen i samfundet, samt at man selv føler en værdi i at være en del af et fællesskab på en arbejdsplads.

Beregningerne i denne rapport belyser størrelsesordenen af gevinsterne ved, at personer med handicap opnår og/eller fastholdes i beskæftigelse. Resultaterne viser, at gevinsterne er ganske store, og at de er store for både samfundet som helhed og for de offentlige budgetter.

En første beregning viser, at hvis det gradvist over en tiårig periode lykkes at få flyttet 1 procentpoint personer med handicap fra førtidspension til fleksjob, dvs. knapt 6.800 personer – uden at vi behøver at bruge ekstra ressourcer på arbejdsmarkedsrettede indsatser – vil vi opleve en samfundsøkonomisk gevinst på godt kr. 3,9 milliarder (netto-nutidsværdi i 2021 opgjort i 2021 prisniveau, over en 10-årig periode). Dette giver samtidig en gevinst på de offentlige budgetter på godt kr. 2,1 milliarder (netto-nutidsværdi i 2021 opgjort i 2021 prisniveau, over en 10-årig periode), som skyldes, at den øgede beskæftigelse blandt personer med handicap leder til flere indkomstskatter, samtidig med at der spares flere udgifter til førtidspension, end der bruges mere på fleksjob.

En anden beregning viser, at hvis det i stedet lykkes at få flyttet de knapt 6.800 personer med handicap fra førtidspension til ordinære jobs, vil den samfundsøkonomiske gevinst med knapt kr. 13,9 milliarder være mere end tre gange så stor som gevinsten ved overgang til fleksjob, ligesom den budgetøkonomiske gevinst tilsvarende vil være på godt kr. 8,5 milliarder (netto-nutidsværdi i 2021 opgjort i 2021 prisniveau, over en 10-årig periode). Dette skyldes især, at vi i beregningerne antager, at førtidspensionister med handicap, der overgår til ordinære jobs, har en fuld arbejdsevne, mens vi i fleksjobberegningerne antager, at personerne i gennemsnit har en arbejdsevne på lidt under en tredjedel.

Gevinsterne giver et råderum for investering i yderligere arbejdsmarkedsrettede indsatser

Den budgetøkonomiske gevinst ved at få flyttet 1 procentpoint personer med handicap fra førtidspension til fleksjob giver i princippet et økonomisk råderum for iværksættelsen af yderligere arbejdsmarkedsrettede indsatser på op til ca. kr. 78.000 pr. år pr. person med handicap, der får et fleksjob – når alternativet

antages at være førtidspension. Råderummet er noget større på op til ca. kr. 316.000 pr. år pr. person med handicap, der får et ordinært job.

Udover at det i sig selv må siges at være et anseligt budgetøkonomisk råderum, er det også vigtigt at pointere, at selv om man bruger hele sådanne råderum på at opnå, at de knapt 6.800 personer med handicap flyttes fra førtidspension til enten fleksjobs eller ordinære jobs, får man stadig en samfundsøkonomisk gevinst. Dette skyldes, at gevinsten i form af mer-værdien af den produktion, der enten skabes gennem fleksjobs eller ordinære jobs, overstiger ressourceforbruget ved de budgetneutrale arbejdsmarkedsrettede indsatser.

Central forudsætning: Ingen fortrængning

Det bør nævnes, at en del af den umiddelbare beskæftigelseseffekt godt kan komme fra at en del personer med handicap, eller personer der i perioden erhverver et handicap, fastholdes i eksisterende fleksjob eller ordinært job frem for at komme på førtidspension. Beregningerne forudsætter dog, at der i sidste ende skabes et tilsvarende antal nye jobs andre steder i økonomien, da en central forudsætning for resultaterne af vore beregninger er, at der ikke sker fortrængning af anden arbejdskraft, når flere personer med handicap opnår eller fastholder beskæftigelse. Denne forudsætning kan diskuteres, men anses for ganske rimelig på sigt bl.a. i lyset af den forventede mangel på arbejdskraft de kommende år.

Behov for handling

Undersøgelser peger på, at personer med handicap fortsat har en noget lavere arbejdsmarkedstilknøytning end ikke-handicappede. Der synes dermed stadig at være et potentiale for at øge beskæftigelsen blandt personer med handicap. Da denne analyse samtidig viser, at der er en væsentlig samfundsøkonomisk og budgetøkonomisk gevinst ved, at personer med handicap kommer i arbejde, er der også et væsentligt råderum for at bruge ressourcer på arbejdsmarkedsrettede indsatser.

Tallene viser i hvert fald at der et behov for at handle – og potentielt et økonomisk råderum til at gøre det.

1 Indledning, baggrund og formål

Den første af to analyser ...

Denne rapport beskriver forudsætningerne for og resultaterne af **den ene af to analyser** udført af COWI for Det Centrale Handicapråd:

Denne første analyse omhandler en **opdatering af en tidligere COWI-analyse udført for DCH i 2014**, der vedrører beregninger af den budget- og samfundsøkonomiske værdi ved at få 1 procentpoint flere personer med handicap i arbejde – jf. rapporten "Samfundsøkonomiske gevinster ved arbejdsmarkedsrettede indsatser for personer med handicap".

... der tager udgangspunkt i samme samfundsøkonomiske tilgang som 2014-analysen

Analysen anvender dermed den **samme samfundsøkonomiske tilgang som 2014-analysen**. Der henvises derfor til 2014-rapporten for en mere udførlig beskrivelse af analysemetoden – herunder definitionen af personer med handicap, og opgørelsen af budget- og samfundsøkonomiske gevinster og omkostninger ved at personer med handicap kommer i arbejde. Dette sagt, det er tilstræbt, at denne korte rapport kan læses uden nødvendigvis at læse hele 2014-rapporten.

Konkret 1 procentpoint flere i fleksjob eller ordinær beskæftigelse

Formålet med denne analyse er således, at beregne den samfundsøkonomiske gevinst ved at få flere personer med handicap i arbejde, konkretiseret ved at det gradvist lykkes at **få flyttet 1 procentpoint flere personer med handicap fra førtidspension til fleksjob eller til ordinær beskæftigelse**. Dette drejer sig som nævnt om en opdatering af en tidligere tilsvarende analyse der blev udarbejdet i 2014. For en mere detaljeret gennemgang af den metodiske tilgang henvises derfor til den tidligere analyse, idet der i det følgende primært vil være fokus på eventuelle opdateringer i forhold til tidligere.

Ændring fra 2014 til 2021

Det er samtidig et aflødt formål at **sammenligne det opdaterede resultat med det fra 2014**. I denne sammenhæng er det hensigten at vurdere hvor stor en del af ændringen i opgørelsen af den samfundsøkonomiske gevinst, der skyldes ændrede beregningsforudsætninger (gennemsnitlig arbejdsevne i fleksjob, beregning af gennemsnitsløn m.m.) samt inflation og produktivitetstigninger, og hvor stor en del der alene skyldes ændringer i Finansministeriets (2017): "Vejledning i samfundsøkonomiske konsekvensvurderinger", især de senest opdaterede anbefalede nøgletal til brug i samfundsøkonomiske beregninger (Finansministeriet, 2021).

2 Tilgang og metode

Målgruppe-karakteristika

Med udgangspunkt i VIVE (2020a & 2020b) samt Kjeldsen, M. M., H. S. Houlberg og J. Høgelund (2013), ser vi indledningsvist på udvalgte karakteristika for analysens målgruppe i 2019 sammenlignet med 2012 – se Tabel 2-1 nedenfor.

Som det fremgår af tabellen, ligner målgruppen i 2019 i store træk målgruppen i 2012, i den forstand at

- > der er en overvægt af kvinder blandt personer med handicap i forhold til personer uden handicap,
- > personer med handicap er i gennemsnit noget ældre end personer uden handicap,
- > personer med handicap har i gennemsnit et lavere uddannelsesniveau end personer uden handicap.

Tabel 2-1 Målgruppen af personer med selvvrurderet handicap eller længerevarende helbredsproblem

	2019		2012	
	Med handicap	Uden handicap	Med handicap	Uden handicap
<u>Køn</u>				
Mand	45,7%	50,3%	44,0%	51,8%
Kvinde	54,3%	49,7%	56,0%	48,2%
<u>Oprindelsesland</u>				
Dansk	91,8%	85,6%	94,3%	91,5%
Ej dansk	8,2%	14,4%	5,7%	8,5%
<u>Alder</u>				
16-29 år	17,7%	31,7%	15,1%	29,2%
30-39 år	16,3%	19,2%	15,4%	21,0%
40-49 år	20,3%	21,1%	24,0%	22,9%
50-64 år	45,6%	28,0%	45,5%	26,9%
<u>Uddannelse</u>				
Ingen kompetencegivende uddannelse	41,8%	34,0%	45,6%	39,0%
Erhvervsuddannelse	33,5%	28,5%	35,5%	31,9%
Kort videregående uddannelse	4,0%	4,8%	3,7%	4,1%
Mellemlang videregående uddannelse	14,5%	18,8%	11,7%	16,0%
Lang videregående uddannelse	6,2%	13,9%	3,4%	9,0%
Opvægtet antal personer	680.157	2.555.261	626.016	2.925.738
Uvægtet antal personer	2.867	11.035	2.838	15.880

Kilde: VIVE (2020a & 2020b) samt Kjeldsen, M. M., H. S. Houlberg og J. Høgelund (2013)

Der er dog særligt én forskel af betydning for analysen; nemlig at målgruppen med selvrapporert handicap eller længerevarende helbredsproblem er noget større i 2019 end i 2012 (målt på opvægtet antal).

Dette betyder at 1% af gruppen vil omfatte ca. 6.800 personer mod tidligere ca. 6.260 personer. Dette vil betyde, at flere personer gradvist skal "flyttes" fra førtidspension til fleksjob eller ordinær beskæftigelse, men vil samtidig også betyde, at den samfundsøkonomiske gevinst vil være tilsvarende større, såfremt det lykkes.

Opdateret referenceløb

Beregningen af den samfundsøkonomiske værdi af gradvist at få flyttet 1 procentpoint flere personer med handicap fra førtidspension til fleksjob eller ordinært job tager udgangspunkt i en forventet udvikling i beskæftigelses- og overførselsindkomstsituationen over tid for en "gennemsnitlig" person med handicap

- det såkaldte **referenceforløb**. Referenceforløbet anvendes til at opnå en forståelse af, hvordan arbejdsmarkedstilknytningen for en "gennemsnitlig" person med handicap kan forventes at forløbe alt andet lige uden yderligere indsatser.

I 2014-analysen blev referenceforløbet tilvirket på baggrund af et registerudtræk fra Danmarks Statistik (Forskermaskinen) gennemført i en analyse af Kjeldsen et.al. (2013). Dette registerudtræk af status for beskæftigelses- og overførselsindkomstsituationen over perioden 2003-2012¹ for en gruppe af personer med selvrapporateret handicap eller længerevarende helbredsproblem², blev i 2014-analysen således anvendt som udgangspunkt for fastlæggelsen af et referenceforløb, der antoges også at være gældende for analyseperioden **2013-2022**. Dog blev dette referenceforløb forsøgt justeret med antagelsen om, at målsætningen om at flytte personer med handicap fra førtidspension til enten ordinært job eller fleksjob lykkedes, som forudsat i den daværende Regeringsdengang nyligt vedtagne reform af fleksjob og førtidspensionssystemet.

For denne analyse for perioden **2021-2030** vurderes det, at en direkte anvendelse af det justerede registerudtræk for 2003-2012 ikke vil være tilstrækkeligt retvisende, da der ikke tages hensyn til den faktiske udvikling, der måtte være sket i handicappedes beskæftigelses- og overførselsindkomstsituation siden da³.

Referenceforløbet for denne analyse er i stedet tilvirket via en opdatering/justering af referenceforløbet fra 2014-analysen med udgangspunkt i nyeste data fra eksisterende kilder, VIVE (2020a) "Handicap og beskæftigelse 2019" og VIVE (2020b) "Handicap og beskæftigelse 2019 - Bilagsrapport"⁴. Disse data lægges således til grund for niveauet for beskæftigelses- og overførselsindkomstsituationen midt i perioden, mens data fra det oprindelige referenceforløb anvendes til at fastlægge den relative udvikling gennem den aktuelle analyseperiode **2021-2030**.

¹ Reelt kun 1. kvartal 2012.

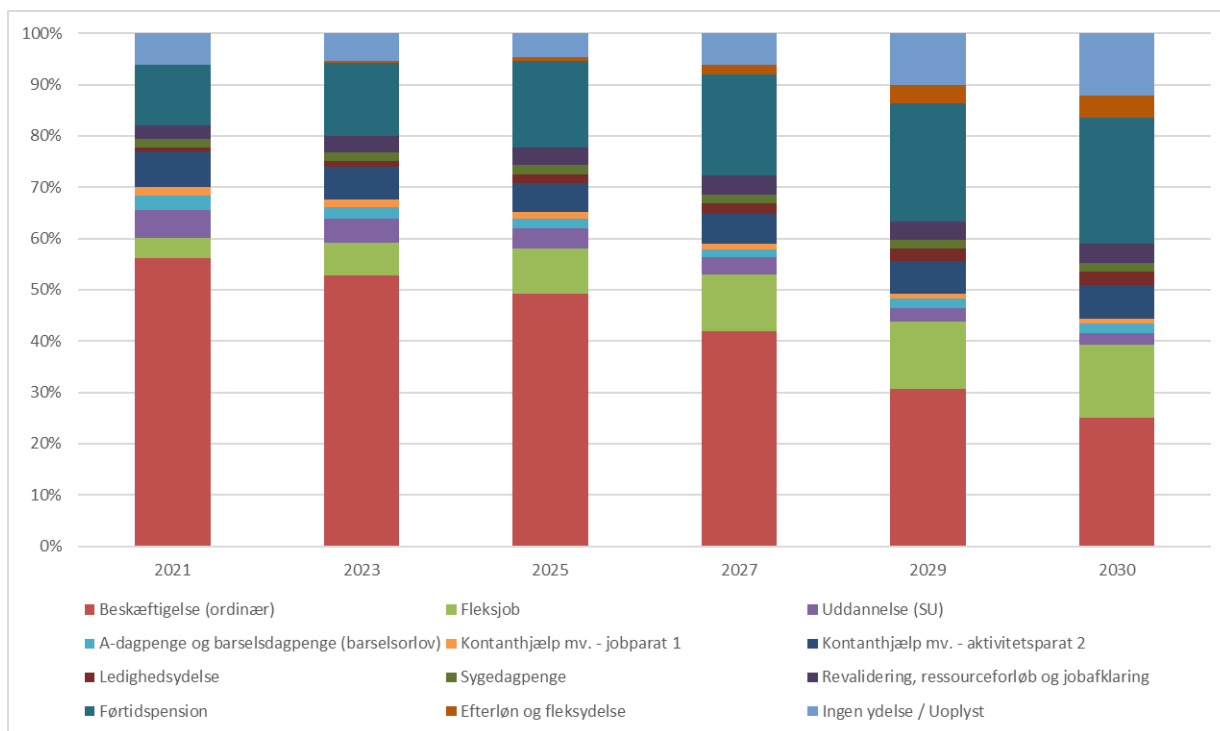
² Med udgangspunkt i arbejdskraftundersøgelsens handicaptillæg 2012 blev status for beskæftigelses- og overførselsindkomstsituationen fulgt over tid i Danmarks Statistiks registre for den samme gruppe af personer, der i 1. kvartal 2012 har angivet at have et selvvurderet handicap eller længerevarende helbredsproblem, samt at være mellem 25 og 64 år. Gruppen var således aldersmæssigt mellem 16 og 55 år ved periodens begyndelse, men mellem 25 og 64 ved periodens afslutning.

³ Det har imidlertid været uden for de ressourcemæssige rammer for denne analyse at gennemføre en ny/opdateret registeranalyse, svarende til den ovenfor omtalte.

⁴ Der er især gjort anvendelse af resultater i VIVE (2020a) "Handicap og beskæftigelse 2019" og VIVE (2020b) "Handicap og beskæftigelse 2019 - Bilagsrapport". Her tages særligt udgangspunkt i tabellerne, Tabel 3.3 "Personer fordelt efter arbejdsmarkedsstatus og beskæftigelsestype (ordinær beskæftigelse, fleksjob eller ansat på andre særlige vilkår)", samt Bilagstabel 1.1 "18-64-åriges arbejdsmarkedsstatus og modtagelse af offentlige ydelser. Særskilt efter, om de har et handicap eller ej, og om handicappet er større eller mindre, 2019. Vægtet procent". Disse opgørelser er baseret på registerdata fra Forskermaskinen.

Med denne tilgang fås et referenceforløb som vist i Figur 2-1 herunder.

Figur 2-1 Referenceforløb for personer med selvrapporteret handicap

Kilde: COWI tilvirkning på basis af VIVE (2020a & 2020b) samt Kjeldsen, M. M., H. S. Houlberg og J. Høgelund (2013)

Den valgte tilgang medfører, at der vil være større usikkerhed forbundet med det resulterende referenceforløb end i den tidligere analyse.

Men da det primært er forskellene mellem referenceforløbet og det aktuelle scenarieforløb, der har betydning for beregningerne og dermed resultaterne af analysen, vil dette dog være af mindre betydning, når vi alene ser på at personer "flyttes" fra førtidspension til enten fleksjob eller ordinær beskæftigelse.

Referenceforløbet tjener således primært til at opnå en forståelse af, hvordan arbejdsmarkedstilknytningen for en "gennemsnitlig" person med handicap kan forventes at forløbe alt andet lige uden yderligere indsatser, samt til at illustrere hvordan personerne som udgangspunkt får udfordringer med deres tilknytning til arbejdsmarkedet over tid.

Det kan tilføjes, at de kilder, vi baserer os på derudover, har givet anledning til at vi har ændret på nogle få forudsætninger baseret på opdateret viden. Det gælder blandt andet forudsætningen om gennemsnitlig arbejdsevne i fleksjob. Disse relativt beskedne ændringer har dog vist sig ikke at have den store betydning for slutresultatet.

Opdaterede løn- og ydelsesniveauer

Vi har ligeledes ændret på forudsætningerne for, hvordan vi beregner det gennemsnitlige lønniveau, der lægges til grund for beregningerne, så dette i højere grad afspejler den uddannelsesmæssige sammensætning af gruppen af personer med handicap. I denne sammenhæng var værdierne i 2014-analysen var opgjort

i 2013-priser, mens der i denne analyse anvendes det i statistikken senest tilgængelige prisniveau, dvs. 2021-priser. Dette betyder alt andet lige, at hvis priserne er steget siden 2014, så er opgørelsen af de samfundsøkonomiske værdier steget.

I en analyse af de samfundsøkonomiske gevinster ved at få flere i arbejde er lønniveauet centralt, da det antages, at det marginale produkt – dvs. bidraget til den samlede samfundsøkonomiske produktion – af en ekstra person i arbejde i det store hele afspejles af lønnen (det arbejdsgiveren er villig til at betale for arbejdskraften). De let ændrede forudsætninger samt inflation og produktivitetsstigninger siden 2013 betyder, at der i beregningerne i denne analyse anvendes et lønniveau der er ca. 18,4 højere (angivet i 2021 priser) end i 2014-analysen (hvor inflation og produktivitetsstigninger alene bidrager med de 12,8%).

Ydelsesniveauerne for de forskellige typer af overførselsindkomster er også steget siden 2014-analysen, for i et vist omfang at holde trit med den generelle prisudvikling. De er dog steget i mindre omfang end lønningerne generelt; typisk i størrelsesordenen 11,4%. I denne analyse anvendes de seneste ydelsesniveauer fra i borger.dk.

Endelig er der foretaget en opdatering af indkomstskattesatser for både lønninger og overførselsindkomster, der anvendes ved beregningen af skattegevinsten fra flere i arbejde.

Opdaterede nøgletal	Finansministeriet (2021) har for nyligt opdateret nogle af de anbefalede nøgletal til brug i samfundsøkonomiske konsekvensvurderinger. Disse anvendes i denne analyse. En væsentlig ændring i forhold til 2014-analysen er, at diskonteringsrenten er sat ned fra 5% til 3,5% . Dette betyder, at der i denne analyse lægges forholdsvis større vægt på de gevinster og omkostninger, der falder i fremtiden. En anden ændring er, at skatteforvridningsfaktoren er sat ned fra 20% til 10% . Dette betyder en lavere samfundsøkonomisk værdi af en skattegevinst. Endelig er den såkaldte nettoafgiftsfaktor sat op fra 17% til 28% . Dette betyder, at de værdier, der opgøres i faktorpriser, bliver højere i en opgørelse i markedspriser.
Yderligere om metoden	For yderligere uddybning af metoden og dens forudsætninger henvises til den foran nævnte tidligere COWI-analyse udført for DCH i 2014 , jf. rapporten "Samfundsøkonomiske gevinster ved arbejdsmarkedsrettede indsatser for personer med handicap".
Ingen fortrængning på sigt	Det skal dog her understreges, at en del af den umiddelbare beskæftigelseseffekt godt kan komme fra at en del personer med handicap, eller personer der i perioden erhverver et handicap, fastholdes i eksisterende fleksjob eller ordinært job frem for at komme på førtidspension. Beregningerne forudsætter dog, at der i sidste ende skabes et tilsvarende antal nye jobs andre steder i økonomien, da en central forudsætning for resultaterne af vore beregninger er, at der ikke sker fortrængning af anden arbejdskraft, når flere personer med handicap opnår eller fastholder beskæftigelse. Denne forudsætning kan diskuteres, men anses for ganske rimelig på sigt bl.a. i lyset af den forventede mangel på arbejdskraft de kommende år.

3 Resultater

Flere førtidspensionister med handicap i beskæftigelse

Udgangspunktet for denne analyse er den enkle antagelse, at det vil være muligt gradvist at få blot 1 procentpoint flere (potentielle) førtidspensionister med handicap flyttet til (eller fastholdt i) beskæftigelse - end det ellers ville være tilfældet. Der er som udgangspunkt ikke set på hvilke yderligere indsatser, der eventuelt måtte være nødvendige for at dette rent faktisk realiseres.

Der ses således stort set kun på de samfundsøkonomiske **gevinster**, idet løntilskudsomkostninger forbundet med flere fleksjobs dog indregnes, ligesom omkostninger til personlig assistance på niveau med nuværende gennemsnit pr. modtager også indregnes.

Endelig kan det tilføjes, at der ikke er indregnet værdien af eventuelle mere "bløde" sundhedsøkonomiske gevinster eksempelvis ved at være en del af et arbejdsfællesskab og de mulige afledede effekter heraf såsom bedre trivsel mm.

1 procentpoint flere i fleksjob

Tabel 3-1 viser den samfundsøkonomiske gevinst ved, at det gradvist lykkes at få "flyttet" 1 procentpoint flere personer med handicap fra førtidspension til fleksjob, herunder i en sammenligning med 2014-analysen ...

Tabel 3-1 Samfundsøkonomisk resultat ved flere personer med handicap i fleksjob, Nutidsværdi

[Mio. kr.]	2021-analyse	2014-analyse
<u>Værdi af beskæftigelse</u>	<u>3.738</u>	<u>2.997</u>
Ordinær beskæftigelse	0	0
Fleksjob	3.738	2.997
<u>Værdi af arbejdsrettede indsatser</u>	<u>-32</u>	<u>-45</u>
Personlig assistance	-32	-45
Andet	0	0
<u>Skatteforvridningsomkostning</u>	<u>211</u>	<u>314</u>
<u>Samfundsøkonomisk resultat</u>	<u>3.916</u>	<u>3.266</u>

Kilde: COWI beregning

Det ses af Tabel 3-1, at den samfundsøkonomiske gevinst ved gradvist at få flyttet 1 procentpoint af målgruppen fra førtidspension til fleksjobs er "vokset" til godt 3,9 mia. kr. i 2021 over en tiårsperiode (nutidsværdi i 2021) fra knapt 3,3 mia. kr. i 2014. Som nævnt ovenfor skyldes forskellen bl.a. en større målgruppe med en lidt ændret sammensætning, højere priser og lønninger, samt ændrede samfundsøkonomiske nøgletal.

Der vil samtidig være positive budgetmæssige konsekvenser for det offentlige – og dermed en skatteforvridningsgevinst, som tidligere – jf. Tabel 3-2.

Tabel 3-2 Budgetøkonomisk resultat ved flere personer med handicap i fleksjob, Nutidsværdi

[Mio. kr.]	2021-analyse	2014-analyse
<u>Værdi af skatter</u>	<u>1.130</u>	<u>920</u>
Ordinær beskæftigelse	0	0
Fleksjob	2.876	2.146
Førtidspension	-1.747	-1.225
<u>Værdi af overførselsindkomster</u>	<u>1.016</u>	<u>696</u>
Fleksjob	-4.926	-3.544
Førtidspension	5.942	4.240
<u>Værdi af arbejdsrettede indsatser</u>	<u>-32</u>	<u>-45</u>
Personlig assistance	-32	-45
Andet	0	0
<u>Skatter, overførselsindkomster og indsatser, i alt</u>	<u>2.113</u>	<u>1.571</u>

Kilde: COWI beregning

Af Tabel 3-2 fremgår det således ikke overraskende, at der også er større positive budgetmæssige konsekvenser for det offentlige i 2021 end i 2014. Dette skyldes hovedsageligt, at den øgede beskæftigelse blandt personer med handicap betyder højere indkomstskatter, samtidig med at der spares flere udgifter til førtidspension, end der bruges mere på fleksjob.

Der kan investeres op til kr. 78.000 pr. år pr. person med handicap i fleksjob for at realisere potentialet

Men samfunds- og budgetøkonomiske gevinster – som beregnet ovenfor – realiseres imidlertid næppe uden yderligere arbejdsmarkedsrettede indsatser. Den beregnede (potentielle) budgetøkonomiske gevinst indikerer imidlertid, hvor mange ressourcer man alt andet lige kan tillade sig at investere i arbejdsmarkedsrettede indsatser for personer med handicap for at realisere gevinsten. Gennem en relativt enkel såkaldt nulpunktsberegning (break-even analyse), kan det således udledes at man – udover løntilskuddet ved fleksjobs og gennemsnitlige udgifter til personlig assistance – alt andet lige i princippet kan tillade sig at bruge ressourcer svarende til et gennemsnit på op til ca. kr. 78.000 pr. ekstra person med handicap, som opnår eller fastholdes i fleksjob i et helt år, før det samlet medfører (øget) underskud på de offentlige budgetter – når alternativet antages at være et år på førtidspension.

Dette svarer i det konkrete scenarie i alt til godt kr. 2,1 milliarder (nutidsværdi i 2021) over en tiårsperiode. En sådan investering vil i princippet være budgetneutral – forudsat at målet med investeringen realiseres fuldt ud. Samtidig vil der fortsat være en samfundsøkonomisk gevinst i størrelsesordenen knapt kr. 1,6 milliarder (nutidsværdi i 2021) over en tiårsperiode.

1 procentprocent flere i ordinært job

Tabel 3-3 nedenfor viser den samfundsøkonomiske gevinst ved, at det gradvist lykkes at få flyttet 1 procentpoint flere personer med handicap fra førtidspension til ordinært job. Denne er som i 2014-analysen noget større end for en flytning til fleksjob, da ordinær beskæftigelse indebærer et forholdsvis større bidrag til den samlede samfundsøkonomiske produktion.

Af tabellen fremgår, at den samfundsøkonomiske gevinst ved gradvist at få flyttet 1 procentpoint af målgruppen fra førtidspension til ordinære jobs her er vokset til knapt 13,9 mia. kr. i 2021 (nutidsværdi i 2021) over en tiårsperiode, fra godt 10,1 mia. kr. i 2014.

Tabel 3-3 Samfundsøkonomisk resultat ved flere personer med handicap i ordinært job, Nutidsværdi

[Mio. kr.]	2021-analyse	2014-analyse
<u>Værdi af beskæftigelse</u>	<u>13.038</u>	<u>8.992</u>
Ordinær beskæftigelse	13.038	8.992
Fleksjob	0	0
<u>Værdi af arbejdsrettede indsatser</u>	<u>-3</u>	<u>-37</u>
Personlig assistance	-3	-37
Andet	0	0
<u>Skatteforvridningsomkostning</u>	<u>852</u>	<u>1.185</u>
<u>Samfundsøkonomisk resultat</u>	<u>13.887</u>	<u>10.140</u>

Kilde: COWI beregning

Det vil samtidig, som vist i Tabel 3-4, have positive budgetmæssige konsekvenser for det offentlige – og dermed en skatteforvridningsgevinst.

Tabel 3-4 Budgetøkonomisk resultat ved flere personer med handicap i ordinært job, Nutidsværdi

[Mio. kr.]	2021-analyse	2014-analyse
<u>Værdi af skatter</u>	<u>2.582</u>	<u>1.724</u>
Ordinær beskæftigelse	4.329	2.949
Fleksjob	0	0
Førtidspension	-1.747	-1.225
<u>Værdi af overførselsindkomster</u>	<u>5.942</u>	<u>4.240</u>
Fleksjob	0	0
Førtidspension	5.942	4.240
<u>Værdi af arbejdsrettede indsatser</u>	<u>-3</u>	<u>-37</u>
Personlig assistance	-3	-37
Andet	0	0
<u>Skatter, overførselsindkomster og indsatser, i alt</u>	<u>8.521</u>	<u>5.926</u>

Kilde: COWI beregning

Igen fremgår det at der er større positive budgetmæssige konsekvenser for det offentlige. Hovedsageligt fordi den øgede beskæftigelse blandt personer med handicap betyder højere indkomstskatter, samtidig med at der spares flere udgifter til førtidspension. Det kan bemærkes at der tilsyneladende er en relativt stor forskel på merudgifterne til personlig assistance når 2021-analysen sammenlignes med 2014-analysen. Dette skyldes dog formodentligt blot, at der har været bedre grundlag for at estimere de gennemsnitlige udgifter pr. person i ordinært job i forbindelse med 2021-analysen, end det var tilfældet i forbindelse med 2014-analysen.

Der kan investeres op til kr. 316.000 pr. år pr. person med handicap i ordinært job for at realisere potentialet

Som nævnt tidligere, indikerer den (potentielle) budgetøkonomiske gevinst, hvor mange ressourcer der alt andet lige kan investeres i arbejdsmarkedsrettede indsatser for personer med handicap for at realisere gevinsten, uden at det medfører (øget) underskud på de offentlige budgetter. Gennem en nulpunktetsberegning (break-even analyse), kan det i dette tilfælde udledes at man – udover gennemsnitlige udgifter til personlig assistance – alt andet lige i princippet kan tillade sig at bruge ressourcer svarende til et gennemsnit på helt op til ca. kr. 316.000 pr. ekstra person med handicap, som opnår eller fastholdes i ordinært job i et helt år – når alternativet antages at være et år på førtidspension.

Dette svarer i det konkrete scenarie til, at en investering i arbejdsmarkedsrettede indsatser på samlet i alt godt kr. 8,5 milliarder (nutidsværdi i 2021) over en tiårsperiode, i princippet vil være budgetneutral – forudsat at målet med investeringen realiseres fuldt ud. Samtidig vil der fortsat være en samfundsøkonomisk gevinst i størrelsesordenen godt kr. 4,5 milliarder (nutidsværdi i 2021) over en tiårsperiode.

Nogle få følsomhedsberegninger

Af tabellerne nedenfor fremgår resultaterne af nogle få udvalgte følsomhedsberegninger. Disse illustrerer især betydningen af opdaterede anbefalinger for generelle forudsætninger i samfundsøkonomiske konsekvensvurderinger i form af ændrede nøgletal, samt illustrerer betydningen af ændringer i målgruppens størrelse, i relation til hvor meget af forskellen mellem 2014-analysen og 2021-analysen, der skyldes disse forhold.

Betydningen for det samfundsøkonomiske resultat fremgår af Tabel 3-5 herunder.

Tabel 3-5 Samfundsøkonomisk resultat af følsomhedsanalyser, Nutidsværdi

[Mio. kr.]	Flere i fleksjob	Flere i ordinær beskæftigelse
Basis scenarie 2014 analyse	3.266	10.140
Basis scenarie 2021 analyse	3.916	13.887
Scenarie med 5% kalkulationsrente, 2021 analyse	3.560	12.652
Scenarie med 20% skatteforvridding, 2021 analyse	4.128	14.739
Scenarie med 5% kalkulationsrente OG 20% skatteforvridding, 2021 analyse	3.752	13.399
Scenarie med mindre målgruppe, 2021 analyse	3.602	12.782
Scenarie med 5% kalkulationsrente 20% skatteforvridding OG mindre målgruppe, 2021 analyse	3.451	12.332

Kilde: COWI beregning

Følsomhedsanalyserne viser, at ændringen i kalkulationsrenten har en positiv indflydelse på resultatet i den forstand, at det samfundsøkonomiske resultat ville blive en smule lavere, hvis man fortsat havde anvendt en kalkulationsrente på 5%. Omvendt ville det samfundsøkonomiske resultat blive lidt højere såfremt man havde fastholdt en skatteforvridding på 20%. Denne ændring har således en negativ indflydelse på resultatet. Disse to ændringer tilsammen ses at have en svag positiv indflydelse på resultatet, idet resultatet ville blive en smule lavere, hvis man både havde fastholdt en kalkulationsrente på 5% og skatteforvridding på 20%.

Følsomhedsanalyserne viser også, at den lidt større målgruppe i 2021-analysen som forventet har en positiv indflydelse på resultatet, idet resultatet var blevet lavere hvis målgruppen havde haft samme størrelse som i 2014-analysen. Dette er en naturlig følge af at 1 procentpoint flere i beskæftigelse vil omfatte flere personer når målgruppen er større som i 2021-analysen. Men det er her vigtigt at huske på, at en realisering af målet formodentlig også vil medføre flere omkostninger til yderligere indsatser for at blive realiseret.

I Tabel 3-6 nedenfor vises betydningen for det budgetøkonomiske resultat.

Det budgetøkonomiske resultat påvirkes positivt af den ændrede kalkulationsrente, som det også var tilfældet for det samfundsøkonomiske resultat. Det ses også at det budgetøkonomiske resultat i sagens natur ikke påvirkes af den ændrede skatteforvridning.

Endelig ses det at den større målgruppe i 2021-analysen har en positiv indflydelse på det budgetøkonomiske resultat af samme årsag, som nævnt vedrørende påvirkningen på det samfundsøkonomiske resultat.

Tabel 3-6 Budgetøkonomisk resultat af følsomhedsanalyser, Nutidsværdi

[Mio. kr.]	Flere i fleksjob	Flere i ordinær beskæftigelse
Basis scenarie 2014 analyse	1.571	5.926
Basis scenarie 2021 analyse	2.113	8.521
Scenarie med 5% kalkulationsrente, 2021 analyse	1.921	7.746
Scenarie med 20% skatteforvridning, 2021 analyse	2.113	8.521
Scenarie med 5% kalkulationsrente OG 20% skatteforvridning, 2021 analyse	1.921	7.746
Scenarie med mindre målgruppe, 2021 analyse	1.942	7.842
Scenarie med 5% kalkulationsrente 20% skatteforvridning OG mindre målgruppe, 2021 analyse	1.765	7.129

Kilde: COWI beregning

Bilag A Litteratur

Bengtsson (2008), Handicap og samfundsdeltagelse, SFI-rapport 08:18.

[Borger.dk](#), Ydelsesniveauer for overførselsindkomster.

Damgaard, M., T. Steffensen og S. Bengtsson (2013), Hverdagsliv og levevilkår for mennesker med funktionsnedsættelse – En analyse af sammenhænge mellem hverdagsliv, samliv, udsathed og type og grad af funktionsnedsættelse, SFI-rapport 13:26.

Finansministeriet (2017), Vejledning i samfundsøkonomiske konsekvensvurderinger.

Finansministeriet (2021), Nøgletalskatalog, tillæg til "Vejledning i samfundsøkonomiske konsekvensvurderinger".

Kjeldsen, M. M., H. S. Houlberg og J. Høgelund (2013), Handicap og beskæftigelse – Udviklingen mellem 2002 og 2012, SFI-rapport 13:01.

Marselisborg Consulting (2019), Evaluering af ordningen med personlig assistance, December 2019.

Rode Larsen, M. og M. Larsen (2017), Handicap, beskæftigelse og uddannelse i 2016, SFI-rapport 17:15

Rose Skaksen, Jan (2019), Hvordan udvikler beskæftigelsen sig i Danmark? - En analyse af forskellige befolkningsgruppers deltagelse på arbejdsmarkedet, ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed og Syddansk Universitetsforlag 2019

STAR – Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (2017a), Grupper af fleksjobbere før og efter reformen 2013, januar 2017

STAR – Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (2017b), Fleksjobbernes arbejdsmarked, februar 2017

STAR – Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (2017c), Analyse af udvikling i arbejdstid for ansatte i fleksjob under ny fleksjobordning, december 2017.

STAR – Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (2018a), Reform af førtidspension og fleksjob – Status, maj 2018.

<https://www.statistikbanken.dk>, Statistikbanken under Danmarks statistik, diverse tabeller under emnet 'ARBEJDE, INDKOMST OG FORMUE', herunder tabellen SLON1: Løn efter uddannelse, sektor, aflønningsform, lønmodtagergruppe, lønkomponenter og køn.

Steen A., S. Legard, J. E. Jessen, N. Anker og P. G. Madsen (2012), Samfunnsøkonomisk analyse av økt sysselsetting av personer med nedsatt funksjonsevne, AFI-rapport 5/2012.

VIVE (2017), Personer med handicap - Hverdagsliv og levevilkår 2016, VIVE - Viden til Velfærd, 2017.

VIVE (2020a), Handicap og beskæftigelse 2019 – Viden til at understøtte, at flere personer med handicap kommer i beskæftigelse, VIVE – Viden til Velfærd, 2020.

VIVE (2020b), Handicap og beskæftigelse 2019 – Bilagsrapport, VIVE – Viden til Velfærd, 2020.